

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2010

Λατινικά Κατεύθυνσης

A. Κείμενο

Brenno duce Galli, apud Allian flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Roman praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure dinisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est.

Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, (ut ignoraretur a marito); quin immo cum illa cubiculum mariti intranerat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: " Bene quievit, libenter cibum sumpsit". Deinde, (cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent) prorumperentque, egrediebatur; tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Roman trahebatur. Erat ascensus navem; Arria milites orabat, ut simul imponderetur.

B. Παρατηρήσεις

1. Na μεταφραστούν τα παρακάτω αποσπάσματα.

2. Na γραφούν η γενική, δοτική και αιτιατική πτώση και στους δύο αριθμούς των ακόλουθων ουσιαστών: **flumen, urbem, exilio, filius, funus, puer.**

3. Na κάνετε **Χρονική αντικατάσταση** στους ακόλουθους τύπους: **acceperunt, quievit, sumpsit.**

4. **ageret, vincerent**: Na γράψετε το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους που έχουν την υποτακτική έγκλιση και στη φωνή που βρίσκονται οι συγκεκριμένοι τύποι.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

5. Na αναγνωρίσετε **συντακτικά** τις **υπογραμμισμένες λέξεις** του κειμένου.

6. Na οριοθετηθούν και να αναγνωριστούν (είδος, εισαγωγή, εκφορά) οι **δευτερεύουσες προτάσεις** που βρίσκονται μέσα σε παρενθέσεις στο δεύτερο απόσπασμα.

A. Κείμενο

Όταν ο Βρέννος (ήταν) αρχηγός, οι Γαλάτες, αφού κατατρόπωσαν τις λεγεώνες των Ρωμαίων (αφού κατατροπώθηκαν οι λεγεώνες) κοντά στον Αλλία ποταμό, κατέστρεψαν εντελώς την πόλη Ρώμη εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο ως αντάλλαγμα πήραν ένα τεράστιο χρηματικό ποσό. Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος για πολύ καιρό είχε πα-

ραμείνει στην εξορία κοντά στην Αρδέα εξαιτίας της λείας από τους Βηίους που δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια, αν και ήταν απών, έγινε δικτάτορας. Αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες, ενώ ήδη αποχωρούσαν: αφού τους εξολόθρευσε (αφού αυτοί εξολοθρεύτηκαν) πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Αυτό επειδή ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομα στην πολιτεία: ονομάζεται δηλαδή Πίσσαυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι.

Ο Κακίνος Παίτος, ο σύζυγος της Αρρίας ήταν άρρωστος, άρρωστος ήταν και ο γιος. Ο γιος πέθανε. Η Αρρία ετοίμασε την κηδεία σε αυτόν έτσι ώστε να αγνοείται από τον άντρα (της) όχι μόνο αυτό αλλά ακόμη κάθε φορά που εκείνη έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου, προσποιόταν πως ο γιος ζούσε και στο σύζυγο που πολύ συχνά ρωτούσε, τι έκανε το παιδί, απαντούσε: "Καλά κοιμήθηκε, με όρεξη πήρε τροφή". Έπειτα, όταν τα δάκρυά της, που για πολύ είχαν συγκρατηθεί, νικούσαν και ξεσπούσαν, έβγαине έξω τότε παραδινόταν στη θλίψη και λίγο αργότερα γύριζε με στεγνά μάτια. Ο Σκριβωνιανός είχε πάρει τα όπλα εναντίον του Κλαυδίου στην Ιλλυρία: ο Παίτος είχε πάει με το μέρος του και, όταν σκοτώθηκε ο Σκριβωνιανός, συρόταν (σιδηροδέσιμος) στη Ρώμη. Επρόκειτο να επιβιβαστεί σε καράβι: η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί.

B. Παρατηρήσεις

2. Ενικός αριθμός

Γενική: fluminis, urbis, exilii-i, filii-i, funeris, pueri.

Δοτική: flumini, urbi, exilio, filio, funeri, puero.

Αιτιατική: flumen, urbem, exilium, filium, funus, puerum.

Πληθυντικός αριθμός

Γενική: fluminum, urbium, exiliorum, filiorum, funerum, puerorum.

Δοτική: fluminibus, urbibus, exiliis, filiis, funeribus, pueris.

Αιτιατική: flumina, urbes, exilia, filios, funera, pueros.

3.

Ενεστώτας:	accipiunt,	quiescit,	sumit.
Παρατατικός:	accipiebant,	quiescebat,	sumbat.
Μέλλοντας:	accipient,	quiescet,	sumet.
Παρακείμενος:	acceperunt,	quievit,	sumpsit.
Υπερσυντέλικος:	acceperant,	quieverat,	sumpserat.
Σ.Μέλλοντας:	acceperint,	quieverit,	sumps'erit.

4.

Ενεστώτας	agat,	vincant
Παρατατικός	ageret,	vincerent

Μέλλοντας	acturus sit,	victurae sint
Παρακείμενος	egerit,	vicerint
Υπερσυντέλικος	egisset,	vicissent

5. **deletis**:ιδιάζουσα αφαιρετική απόλυτη χρονική μεταχή χρησιμοποιείται απόλυτη μετοχή γιατί η λατινική δε διαθέτει μετοχή για το παρελθόν (λατινισμός)

Roman: επεξήγηση στο urbem

iure:αφαιρετική του τρόπου προσδιορίζει το divisam

dictator: κατηγορούμενο στο Camillus

huic: δοτική χαριστική ή δοτική προσωπική ηθική

a marito: εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου (γιατί είναι έμψυχο) στο ignoraretur.

mariti: γενική κτητική στο cubiculum

interroganti: επιθετική μετοχή με υποκείμενο το marito.

libenter:επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τρόπο προσδιορίζει το sumpsit

cohibitae: επιθετική μετοχή με υποκείμενο το lacrimae.

6.

ut ignoraretur a marito: **Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση** ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος: εισάγεται με το σύνδεσμο ut (καταφατική): στην κύρια υπάρχει το ita εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το raganit:ιστορικός παρακείμενος). Εμφανίζεται συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση δηλαδή ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων (το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του).

cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent: **Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση** ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου: εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό cum (χρήσιμος για τις διηγήσεις του παρελθόντος) και εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσα τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική), χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το egrediebatur:παρατατικός) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
στον ΠΕΙΡΑΙΑ